

Aan:

Mevrouw C Schouten, waarnemend minister van LNV
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

cc: cie. LNV

Betreft: afzetgegevens en de relatie reductie vs. toename
gewasbeschermingsmiddelen

Dwingeloo, 25 september 2022

Geachte mevrouw Schouten,

Op 23 mei 2022 zijn we namens de (voormalige) minister van LNV per brief geïnformeerd over de publicatie van de afzetgegevens van de gewasbeschermingsmiddelen. (kenmerk: DGA-PAV / 22221236)
Deze gegevens zijn te vinden op de website van de Rijksoverheid:
"Afzetgegevens van gewasbeschermingsmiddelen in Nederland in 2020 per werkzame stof in kg" ¹
Begin september 2022 verschenen de overall cijfers van het CBS over de verkoop 2020 van gewasbeschermingsmiddelen.

Al jaren horen we van de (bollen) sector dat men het gebruik van pesticiden sterk reduceert. Er worden percentages van 75% reductie genoemd. Voor ons is het interessant om de afzetgegevens op meer detailniveau te bekijken. Dat hebben we gedaan.

Wij hebben de afzetgegevens van een aantal specifieke stoffen van 2010 vergeleken met de afzetgegevens van 2020.
De resultaten van 2021 zijn nog niet bekend, die worden uiterlijk 1 april 2023 gepubliceerd.

Onze selectie

Niet alle stoffen van de afzetgegevens hebben we naast elkaar gezet. Voor ons overzicht hebben we een keuze gemaakt van een aantal stoffen die wij in ons onderzoek in de natuurgebieden hebben aangetroffen. Die hebben we in 4 groepen verdeeld. ²

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2022/05/19/afzetgegevens-gewasbeschermingsmiddelen-in-nederland>

² <https://www.metenweten.com/post/er-ligt-%C3%A9cht-een-deken-van-landbouwgif-over-nederland>

Groepen:

- 1) De 14 vluchtige stoffen die we bij onze metingen tot de maximale afstand van landbouwpercelen waarop gemeten kon worden (4 km) in de natuur hebben gevonden. Deze verspreiden zich via verdamping of hechting aan deeltjes. Aangenomen kan worden dat als deze stoffen op 4 km afstand in de natuurgebieden worden aangetroffen, deze ook te vinden zijn in de woonomgeving van de mens.
- 2) Glyfosaat.
- 3) Stoffen waarvan wij weten dat ze door een van de bollentelers in Westerveld zijn gebruikt. We treffen in de opgaaf van de bollenteler 7 van de 14 toegepaste vluchtige stoffen aan. Ook is er gewerkt met glyfosaat. Deze gegevens hebben we verkregen via een aanvraag bij het ministerie van LNV naar de registratie pesticiden.
- 4) "Groen" middel smeerolie. We zetten groen voorlopig tussen aandachtstekens, omdat er nog weinig bekend is over de uitwerking op de natuur. We zien dat het middel in de gangbare teelt vooral preventief wordt gebruikt i.p.v. zoals bij de biologische teelt, selectief.³

In het onderstaande schema hebben we per groep de geselecteerde stoffen opgeteld. Deze stoffen zijn in heel Nederland in verschillende sectoren gebruikt: akkerbouw, sierteelt, particulieren. Sinds 2016 is het professioneel gebruik van bestrijdingsmiddelen voor onkruid en loofdoding buiten de landbouw op verhardingen en in openbaar groen niet meer toegestaan. Het gaat per groep om een optelling per werkzame stof in kg.

	2010	2020,	Toename
Groep 1, 14 vluchtige stoffen	624.250	973.782	349.532
Groep 2, glyfosaat	612.118	767.327	155.209
Groep 3, ook in bollenteelt gebruikte stoffen	3.269.231	4.134.797	865.566
Groep 4, smeeroliën	1.451.608	2.013.863	562.255

Uitwerking van deze cijfers in de bijlage onderaan de brief.

³ <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2009.216r>

Naar aanleiding van de cijfers hebben we de volgende vragen aan u:

- 1) Kunt u inzicht geven hoe de bovengenoemde reductie van het gebruik van pesticiden in de sierteelt respectievelijk bollenteelt zich verhoudt tot de toename die uit onze cijfers blijkt.
- 2) Bent u bereid om maatregelen te treffen om de 14 vluchtige stoffen uit te faseren. Zo ja, op welke termijn. Wij hebben hierover bij de 12 provincies een handhavingsverzoek ingediend. ⁴ Wij zijn geïnformeerd door de omgevingsdienst NHN (3 mei 2022, kenmerk OD.354998) dat de 12 provincies hierover in overleg zijn met het Ministerie LNV en het CTGB.
- 3) Hoe zorgt u ervoor dat het pesticiden gebruik van de door ons onderzochte stoffen daadwerkelijk afneemt i.p.v. toeneemt. En dat deze stoffen niet worden vervangen door andere middelen met dezelfde eigenschappen.
- 4) Wat zijn de mogelijke risico's voor de bodem en het bodemleven door het veelvuldig gebruik van de categorie smeeroliën. Worden de smeeroliën als zelfstandig middel gebruikt, of is er sprake van een menging met chemische middelen. Hebben de smeeroliën ook effect op de omgeving qua drift en verspreiding? ⁵

We verzoeken u om bovenstaande vragen te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,

Guido Nijland
Bestuurslid M=W

⁴ https://13b63821-3ad1-49da-bbdf-50f4b994dd06.usrfiles.com/ugd/13b638_76c13667170c4bf2a77f906dbdf9a1a8.pdf

⁵ Persoonlijke noot: via een aantal leden horen we dat er op de erven grenzend aan de percelen waar gespoten wordt soms een kleverige substantie wordt aangetroffen.

afzet pesticiden in kg	2010	2020	ook gebruikt in bollenteelt
GROEP 1, VLUCHTIGE STOFFEN			
Fungicide			
BOSCALID	33.081	18.357	ook gebruikt in bollenteelt
DIFENOCONAZOOL	6.695	141.259	ook gebruikt in bollenteelt
FLUOPYRAM		20.406	ook gebruikt in bollenteelt
FOLPET	63.383	95.250	ook gebruikt in bollenteelt
PROTHIOCONAZOOL	28.347	48.647	
PYRIMETHANIL	5.834	13.557	
TEBUCONAZOOL	17.831	20.086	ook gebruikt in bollenteelt
Herbicide			
ACLONIFEN	19.200	72.120	
CHLOORPROFAM, aflopend	113.271	48.555	ook gebruikt in bollenteelt
Chloridazon, ingetrokken 31-12-2018	79.390		
PENDIMETHALIN	62.978	128.475	ook gebruikt in bollenteelt
PROSULFOCARB	131.168	315.763	
TERBUTHYLAZINE	62.620	50.867	
Overig			
6-BENZYLADENINE	452	440	
TOTAAL	624.250	973.782	
GROEP 2, VEELBESPROKEN STOF			
Herbicide			
GLYFOSAAT	612.118	767.327	ook gebruikt in bollenteelt
GROEP 3, BOLLENTEELT GERELATEERD			
Fungicide			
AZOXYSTROBIN	34.025	59.173	
BOSCALID	33.081	18.357	
DIFENOCONAZOOL	6.695	141.259	
FENPROPIDIN	7.398	24.667	
FLUOPYRAM		20.406	
METAMITRON	159.450	232.350	
MEPANIPYRIM	2.479	5.944	
MANCOZEB	1.571.185	2.128.464	
TEBUCONAZOOL	17.831	20.086	
TRIFLOXYSTROBIN	13.999	10.928	
Herbicide			
CHLOORPROFAM	113.271	48.555	
CHLORIDAZON	79.390		

METEN WETEN

DIMETHENAMIDE-P	127.609	154.020
FLUAZIFOP-P-BUTYL	3.299	2.594
FLUROXYPYR	42.174	54.066
GLYFOSAAT	612.118	767.327
MCPA	326.017	205.434
METAZACHLOOR	27.242	14.147
PENDIMETHALIN	62.978	128.475
Insecticide		
ETHOPROFOS	21.456	1.272
ESFENVALERAAT	3.226	9.323
FOSTHIAZAAT	4.308	87.950
TOTAAL	3.269.231	4.134.797
GROEP 4, "GROEN MIDDEL SMEEROLIEN (PETROLEUM),	1.451.608	2.013.863